

**ØSTFOLDBANEN ØSTRE LINJE,
(SKI) - (SARPSBORG) ØSTRE LINJE,
Langnes PLO,
km 24,993 – km 25,703,
Fagrapport naturmangfold**

00A	Første gangs utgivelse	11.02.2026	NO1AU/ NO1B4I	NOMYRM/ NO1G4K	NOINGS
Rev.	Revisjonen gjelder	Dato	Utarb. av	Kontr. av	Godkj. av
ØSTFOLDBANEN ØSTRE LINJE, (SKI) – (SARPSBORG) ØSTRE LINJE, LANGNES PLO, KM 24,993 – KM 25,703, Fagrapport naturmangfold		Ant. sider			
		20			
		Produsent	Sweco		
		Prod. dok. nr.			
		Erstatning for			
		Erstattet av			
Prosjekt: 60046537 SIK Planovergang Stor-Oslo 26-27 Parsell: 00 Generelt		Dokument nr. MIP-00-A-08760			Rev. 00A
BANE NOR		Dokument nr.			Rev.

1	INNLEDNING.....	3
2	METODE.....	4
3	PLANOMRÅDET	5
4	REGISTRERT NATURMILJØ	7
4.1	REGISTRERINGER FRA NATURBASE OG ARTSDATABANKEN	7
4.2	REGISTRERTE FREMMEDE ARTER	9
5	RESULTAT AV UNDERSØKELSE.....	11
5.1	TRUEDE, PRIORITERTE OG FORVALTNINGSRELEVANTE ARTER	12
5.2	FREMMEDE ARTER	13
6	VURDERING OG ANBEFALINGER.....	16
6.1	GENERELT	16
6.2	HENSYN TIL ARTER	16
6.3	FREMMEDE ARTER.....	16
7	VURDERING AV TILTAKET ETTER NATURMANGFOLDLOVEN	18
8	KILDER.....	20

1 INNLEDNING

På oppdrag fra Bane NOR skal Sweco Norge utarbeide en detaljreguleringsplan for sanering av planoverganger og bygging av ny bro over jernbanen. I den forbindelse er det gjennomført en undersøkelse og vurdering av arts mangfold i planområdet med fokus på truede, utvalgte og fremmede arter.

Denne rapporten ble utarbeidet i 2021 etter kartlegging i planområdet. Det er gjennomført en oppdatering av rapporten i februar 2026 for å sikre at informasjonen er korrekt med tanke på registreringer i offentlige databaser som Naturbase og Artsdatabanken.

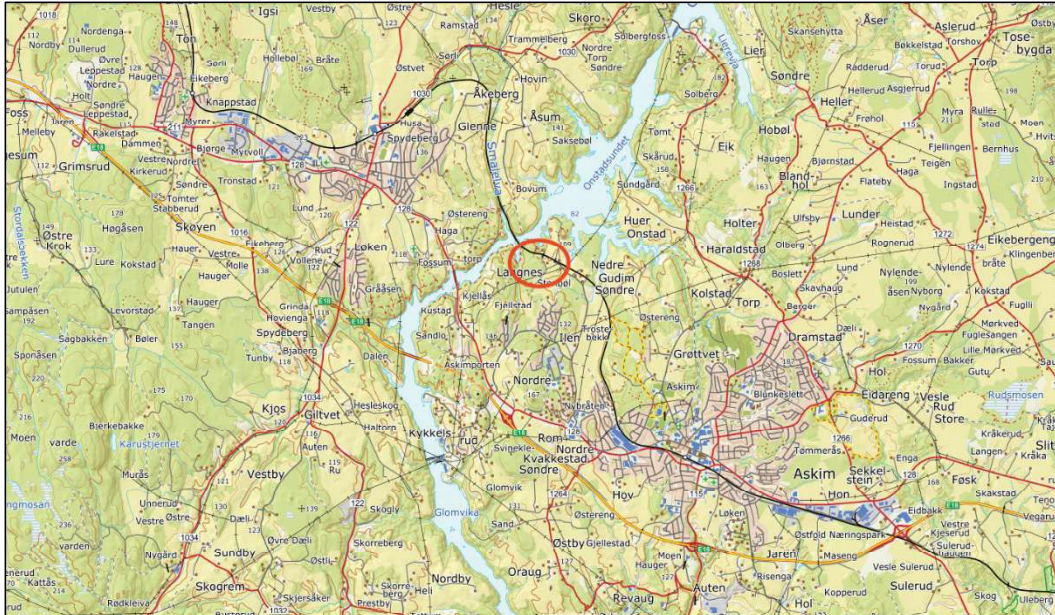
2 METODE

Planområdet er befart med fokus på karplanter. Funn av utvalgte, truede, fremmede og andre forvaltningsrelevante arter er beskrevet med lokalitet. Det var på befaringen også fokus på å verifisere tidligere funn. Enkelte områder, som kantsone mellom jernbane og dyrka mark, var utilgjengelige og er kun beskrevet på avstand.

Området er ikke undersøkt for andre artsgrupper.

3 PLANOMRÅDET

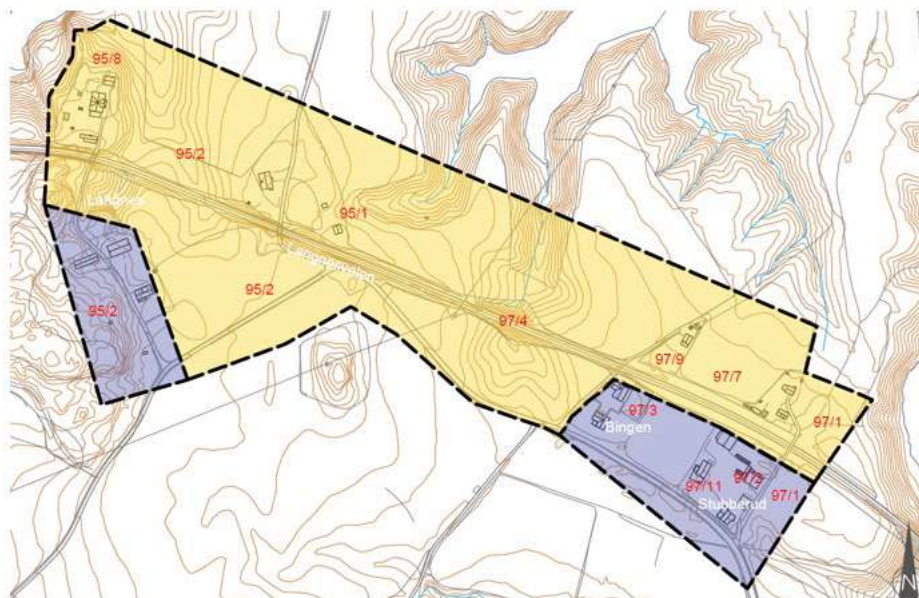
Planområdet ligger i Indre Østfold kommune, ca. 5 kilometer sørøst for Spydeberg sentrum og 5 kilometer nordvest for Askim sentrum. I kartet nedenfor er planområdet markert med en rød sirkel (Figur 3-1).

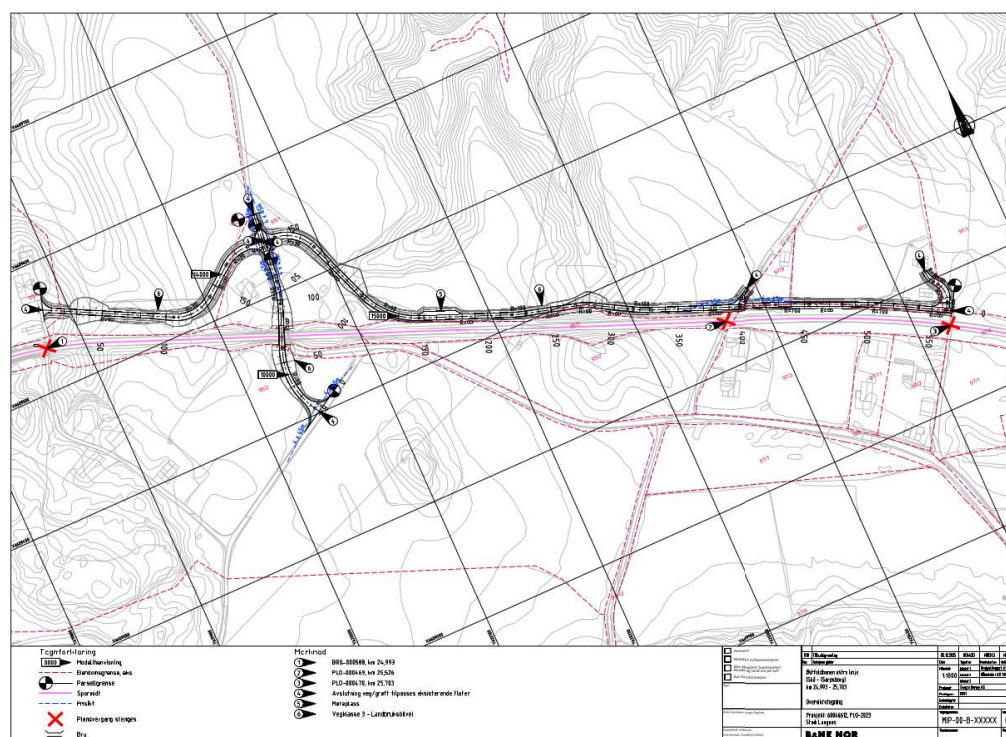
Figur 3-1 Planområdets plassering i Indre Østfold

Planområdet omfatter landbruksareal, jernbane, boliger og offentlige og private veier. Opprinnelig varslet plangrense og utvidet plangrense er vist i Figur 3-2. Tegning av ny veistruktur ses i Figur 3-3.

Hensikten med planen er å oppnå en trygg og sikker kryssing av jernbanen i området. Planen vil sanere to planoverganger, og tilrettelegge for etablering av nye adkomstveier og landbruksveier til eiendommene som blir berørt. Det er tenkt at dagens bru over jernbanen erstattes med en ny, og at brua lengst vest saneres.

Figur 3-2 Kartutsnittet viser varslet planområde. Planområdets opprinnelige avgrensning er vist med gul skravur. Utvidelsen av planområdet, som ble varslet i november 2025, er illustrert med lilla skravur. Kilde Sweco.

Figur 3-3 Tegning av ny veistruktur. Kilde Sweco.

4 REGISTRERT NATURMILJØ

4.1 Registreringer fra Naturbase og Artsdatabanken

Naturtyper

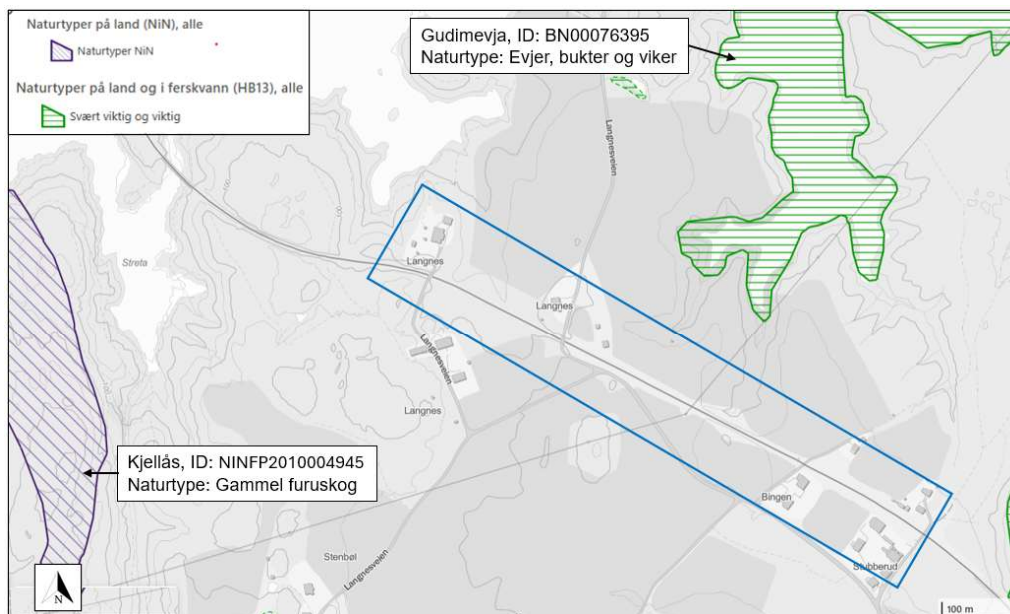
Størstedelen av planområdet ligger i eller grenser til dyrka mark, og det er ikke registrert noen naturtyper i selve planområdet (Figur 4-1). Nordøst for planområdet ligger Gudimevja, den nærmeste delen av Glomma, som er registrert som naturtypen evjer, bukter og viker, og er av nasjonal verdi (Svært viktig/A-verdi), kartlagt etter DN HB13. Planområdet inkluderer en mindre ravine, som ligger som en forlengelse av naturtypen. Hele planområdet er innenfor NiN dekningskart etter kartlegging av Norconsult i 2020. I NiN-kartleggingen ble det registrert gammel furuskog vest for planområdet (Figur 4-1).

Truede arter

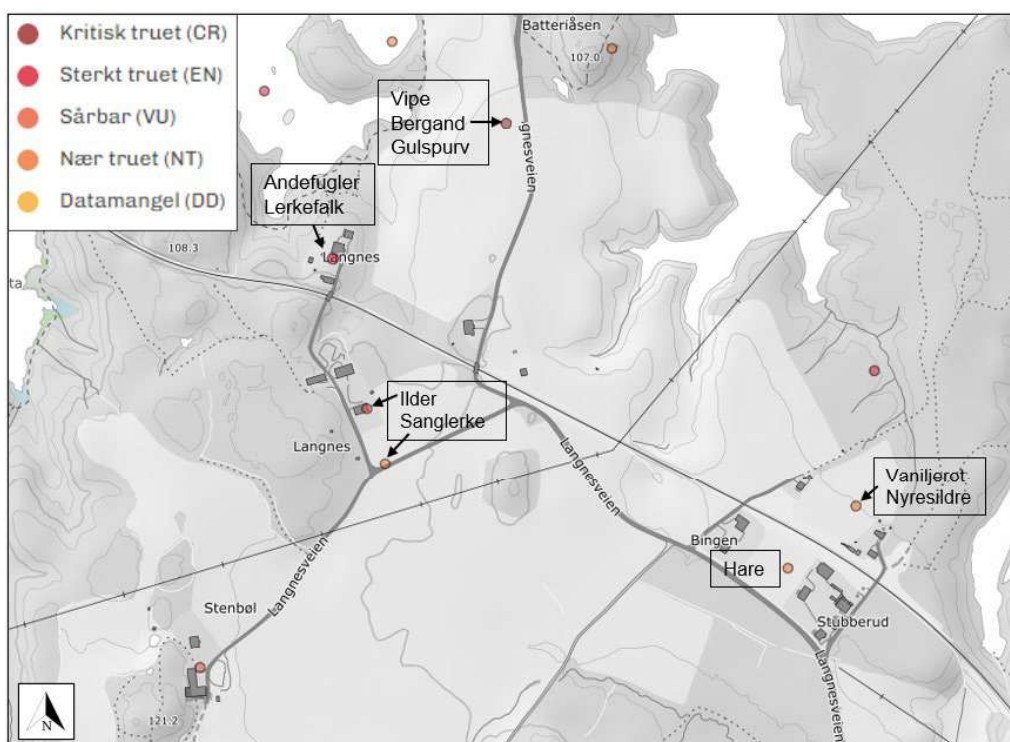
Det er iht. kart fra Artsdatabanken registrert flere truede arter i og i nærheten av planområdet (Figur 4-2). Ved Langnes nord for jernbanen (gnr./bnr. 95/8) er det registrert lerkefalk (NT-nær truet) og flere andefugler i kategoriene VU (sårbar) til EN (sterkt truet). Ved Langnes sør for jernbanen (gnr./bnr. 9572) er det registrert ilder (VU) og sanglerke (NT). Nord for planområdet er det registrert vipe (CR-kritisk truet), bergand (EN) og gulspurv (VU). Vipe er kritisk truet og hekker ofte i kulturlandskapet. Gulspurv og sanglerke er også tilknyttet kulturlandskapet og har reir i kratt og på bakken. Inngrep i kantsoner mellom jorder og skog og kratt, samt inngrep i kulturlandskapet generelt kan derfor berøre disse artene. Syd for jernbanen ved Stubberud er det registrert hare (NT). Nord for jernbanen ved Stubberud er det registrert vaniljerot (NT) og nyresildre (NT).

Andre forvaltningsrelevante arter

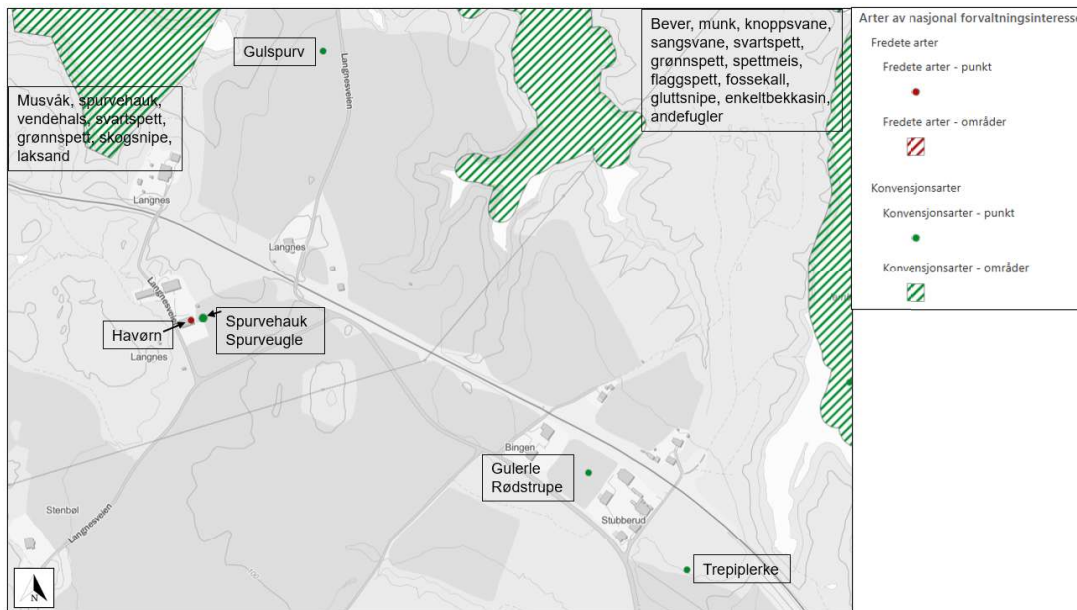
Arter av nasjonal forvaltningsinteresse er vist i Figur 4-3. Kartet viser forvaltningsrelevante arter utenom de som er rødlistet, da rødlistede arter vises i Figur 4-2. De fleste av de forvaltningsrelevante artene er konvensjonsarter, det vil si arter underlagt internasjonale forpliktelser som er ekstra følsom for norsk forvaltning. Flere av artene er arter som anses som «spesielt hensynskrevende». Merk at det også er registrert havørn i området, som både er en ansvarsart (Norge har mer enn 25% av den europeiske bestanden) og er en fredet art. Med unntak av rødlistede arter (Figur 4-2), er artene som er forvaltningsrelevante i området, fugler.

Figur 4-1 Oversikt over registrerte naturtyper i nærheten av planområdet. Kilde: © Naturbase, kart hentet 05.02.2026.

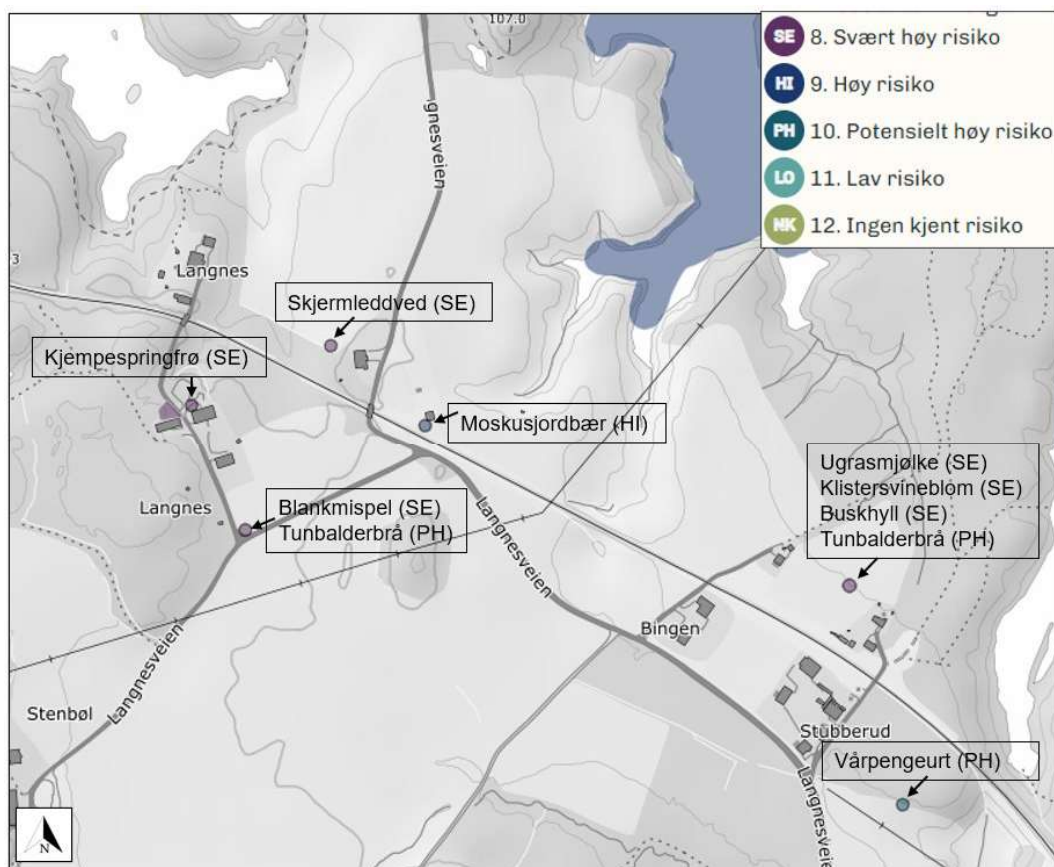
Figur 4-2 Oversikt over truede arter i og i nærheten av planområdet. Kilde: © Artsdatabanken, kart hentet 05.02.2026.

Figur 4-3: Oversikt over arter av nasjonal forvaltningsinteresse i og i nærheten av tiltaksområdet. Kilde: © Naturbase, kart hentet 10.02.2026

4.2 Registrerte fremmede arter

Det er registrert flere fremmede arter i og i nærheten av planområdet (Figur 4-4). Flere av artene er i kategorien svært høy risiko (SE). Dette gjelder skjermleddved, kjempespringfrø, blankmispel, ugrasmjølke, klustersvineblom og buskhyll. For artene registrert øst i planområdet (ugrasmjølke, klustersvineblom, buskhyll og blankmispel), er presisjonen på registreringene lav, og en kan anta at enkelte av disse artene finnes i planområdet. Moskusjordbær er registrert med høy risiko fordi den har et stort invasjonspotensial, men den antas foreløpig å ha liten effekt på truede arter. Den inntar særlig gjengroende gammel kulturmark, beitemarker og lågurtskog, inkludert kalklågurtskog der den danner meget ekstensive, tette bestander og opplagt har en viss fortrenningseffekt som også omfatter sårbare planter.

Figur 4-4 Oversikt over fremmede arter registrert i og i nærheten av tiltaksområdet.
Kilde: © Artskart, kart hentet 05.02.2026

5 RESULTAT AV UNDERSØKELSE

Planområdet ble befart 9.6.21 av naturforvalter Ingeborg Austreng. Det var lettskyet og ca. 20 grader.

Størstedelen av planområdet er dyrka mark og veg, så fokus i befaringen var på vegkanter og gjengrodde arealer rundt bygg, samt de mindre skogarealene. Det var ingen arealer som var egnet til å avgrense som naturtype etter NiN2.

Vegetasjonen i vegkantene var i hovedsak et urtesjikt dominert av urter med stor utbredelse i Norge, slik som hundekjeks, løvetann, engsoleie, mjødurt og brennesle. I områdene ned mot jernbanen var bringebær og nesle dominerende. Det var svært begrenset kantsone mellom jernbane og dyrka mark. Kantsonen i dette området er ikke detaljbefart, da den var svært smal, og jordene nysådde, og ikke burde gås i. Her var det rogn, rødhyll og andre mindre løvtrær.

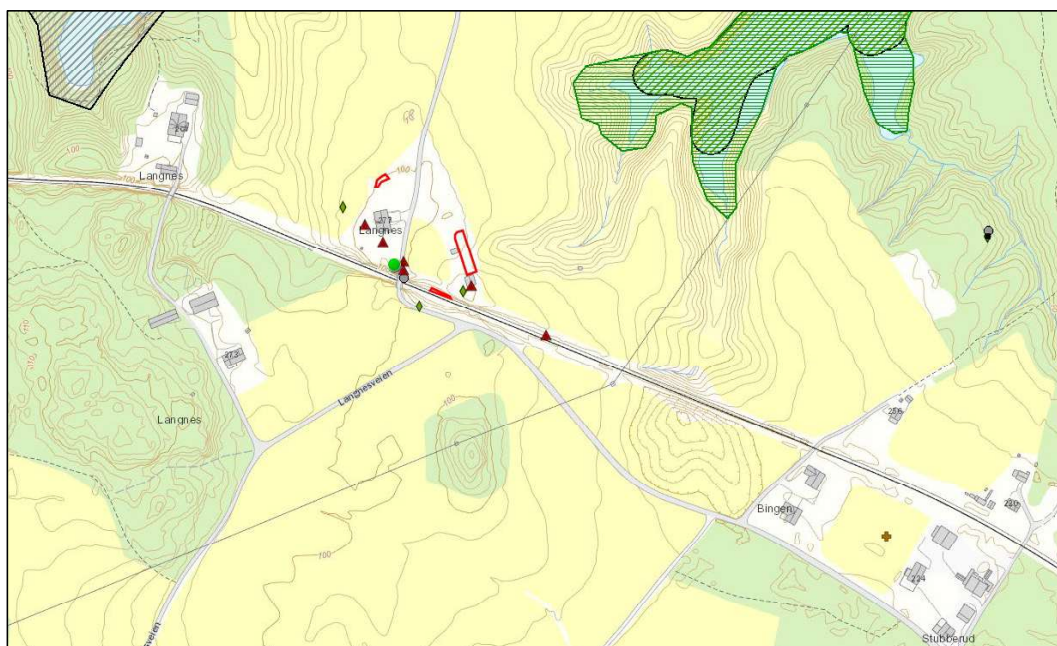
Figur 5-1 Typisk kantvegetasjon i området, både langs jernbane og veg. Foto: I.Austreng, Sweco

Figur 5-2 Vanlige arter i området, skogstorkenebb, hundekjeks, tveskjeggveronika og engsoleie. Foto: I.Austreng, Sweco

Rundt Langnesveien 277 og bygget på østsiden av veien vokser det en rekke eldre hageplanter.

Det var enkelte spredte løvtrær i området, og noe granskog helt i sørøst. På befaringen ble det observert en rekke vanlige fuglearter, bl.a. svarttrost, gråtrost, linerle, pilfink og gulspurv.

Figur 5-3 Registreringer i planområdet. Røde trekanter og figurer er registreringer av fremmede arter. Grønn sirkel er forvaltningsrelevante arter. Grønne romber er funn av fremmede arter fra Naturbase. Kartkilde: Naturbase, påtegning: Sweco

5.1 Truede, prioriterte og forvaltningsrelevante arter

Det ble ikke funnet noen arter som er kategorisert som truet på Norsk rødliste for arter under befaringen. Dette er arter som er vurdert til en av følgende kategorier:

regionalt utdødd RE, kritisk truet CR, sterkt truet EN, sårbar VU, nær truet NT eller datamangel DD. Arter som ikke er truet betegnes som livskraftige og står ikke på Rødlista.

Ved utarbeidelse av notat og befaring i 2021 var rognasal angitt som en art av nasjonal forvaltningsinteresse i Naturbase. Denne registreringen ble verifisert på befaringen, og rognasal var valgt ut etter kriteriet «spesielle økologiske former». Rognasal ses som grønn sirkel i Figur 5-3. Rognasal er ikke lenger i Miljødirektoratets datasett som viser arter av nasjonal forvaltningsinteresse. Rognasal har fortsatt en økologisk verdi, men den er ikke lenger ansett som en særlig forvaltningsrelevant art.

5.2 Fremmede arter

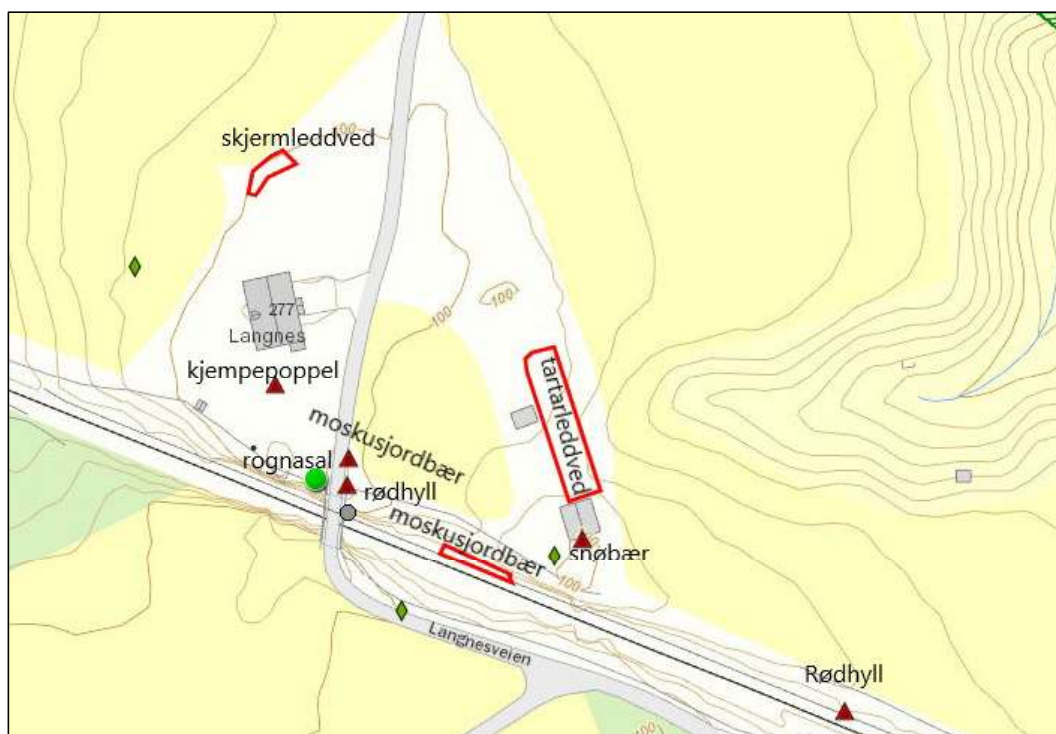
Med fremmede arter menes arter som opptrer utenfor sitt naturlige utbredelsesområde, det vil si utenfor det området artens naturlige spredningspotensial tilsier at den skal være. Fremmede arter er spredt til nye områder bevisst eller ubevisst ved hjelp av menneskers aktivitet. De nye artene kan medføre en økologisk risiko for norsk natur. Fremmede arters økologiske risiko er inndelt i følgende kategorier (ref. Artsdatabanken, fremmede arter): SE - svært høy risiko, HI - høy risiko, PH - potensielt høy risiko, LO – lav risiko og NK - ingen kjent risiko.

Fremmede arter gikk tidligere under betegnelsen svartelistede arter. Kun arter som ikke fantes i Norge før 1800 blir vurdert som fremmede arter.

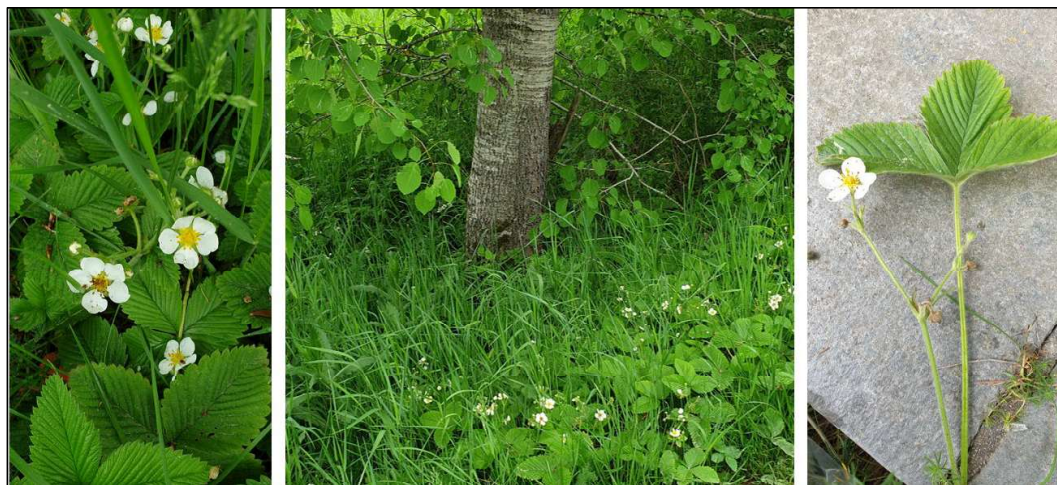
Det ble funnet følgende fremmede arter innenfor planområdet:

- Rødhyll (SE)
- Balsampoppel (SE)
- Skjermleddved (HI)
- Tartarleddved (HI)
- Snøbær (HI)
- Moskusjordbær (HI)

Med unntak av rødhyll, der det ble funnet enkelttrær i kantsonen mellom jernbane og dyrka mark, er alle disse artene knyttet til området rundt Langnesveien 277 og de gamle hagene. Moskusjordbær vokste også spredt helt ned mot jernbanen.

Figur 5-4 Alle forvaltningsrelevante arter som ble registrert på befaring. Røde prikker og polygoner angir fremmede arter. Grønn angir arter av særlig forvaltningsinteresse. Grønne romber er fremmede arter registrert i naturbase og grønne prikker er forvaltningsrelevante arter. Dette er de samme artene som ble funnet på befaringen, men stedsangivelsen fra befaring er mer eksakt.

Figur 5-5 Moskusjordebær (SE). Foto: I.Austreng, Sweco

Figur 5-6 Balsampoppel (SE) og tartarleddved (HI). Foto: I.Austreng, Sweco

6 VURDERING OG ANBEFALINGER

6.1 Generelt

Det er lite naturområder innenfor planområdet. Den mindre ravinedalen som er inkludert nord i planområdet vil ikke berøres av tiltaket. Kantsonene langs veien bør i størst mulig grad bevares. For å hindre at den naturlige floraen i området utkonkurreres av fremmede arter bør maskiner vaskes før innkjøring og utkjøring til området.

6.2 Hensyn til arter

Det er ikke funnet truede eller prioriterte arter i området på befaringen. Rognasal, som tidligere var ansett som forvaltningsrelevant art, er oppgitt å være livskraftig i vurderingene som er gjort i forbindelse med utarbeidelse av norsk rødliste for arter, og er vurdert som forvaltningsrelevant kun fordi den kan bestå av flere lokale underarter, og enkelte av disse kan derfor bli vurdert som sjeldne når status på om dette består av lokale varianter eller arter er avklart. Treet står vest for vegen med en gang en krysser jernbanebrua i Langnesvegen. Trær av rognasal er verdifulle fordi underarter kan være sjeldne, og om mulig bør treet bevares. Treet er imidlertid ikke truet, og verdien av å bevare dette må derfor veies opp mot andre hensyn ved etablering av ny bru.

I artskart og naturbase er det registrert fugleartene vipe, bergand, gulspurv, lercefalk og andefugler som er truede i nærheten av tiltaksområdet. Det er også registrert hare, ilder og karplantene vaniljerot og nyresildre, som også er truet. I tillegg er det en rekke andre forvaltningsrelevante fuglearter registrert i området. Vipe er knyttet til det åpne jordbrukslandskapet eller våtmarksområder. Det vil ikke være vesentlige inngrep i jordbrukslandskapet, men området bør sjekkes for hekkende vipe dersom tiltaket skal foregå i hekkesesongen. Gulspurv og sanglerke er også knyttet til kulturlandskapet, og kan ha reir i busker og på bakken. Disse kan derfor også være sårbar for inngrep i hekkesesongen. Hare er en art med en stor bevegelsesradius, og det åpne landskapet med veger, jorder og hus der tiltaket skal finne sted er ikke harens kjernehabitat. Tiltaket er ikke vurdert å berøre hare vesentlig. Ilder vurderes også å ha en relativt stor bevegelsesradius og vurderes ikke å påvirkes nevneverdig av tiltaket. Vaniljerot og nyresildre ligger innenfor det varslede planområdet, men ikke i trase for ny vei. Det vurderes derfor at denne forekomsten ikke vil påvirkes så lenge det ikke lagres masser eller utstyr i nærheten.

6.3 Fremmede arter

På østsiden av vegen nord for jernbanen er det et mindre område med trær og et rikt urtesjikt. Her finnes rødhyll og moskusjordbær som begge har svært høy spredningsrisiko. Rødhyll spres hovedsakelig av fugl, men vil sette nye skudd fra rot dersom den kappes. Moskusjordbær spres klonalt og kan spres med hageavfall. Dersom det skal graves her bør disse plantene derfor først lukes bort med røttene og sendes til forbrenning.

De fremmede artene for øvrig ligger i eldre hager, og spres dels med frø via fugl og hageutkast (tartarleddved, skjermleddved, snøbær) og dels med klonal vekst (balsampoppel). Disse artene gir også skudd fra rota ved nedkapping. Dersom det skal gjøres noe i disse områdene anbefales følgende:

- Kappe ned de aktuelle forekomstene og grave opp røttene.

eller

- Kappe ned de aktuelle forekomstene, og smøre sprøytemiddel på stubbe.

- Leverer planterester til godkjent mottak eller forbrenning.

Ved kapping av balsampoppel er det stor fare for at den setter en mengde nye skudd. Disse kan enten holdes nede ved klipping (plen) eller lusing.

Dersom tiltakene ovenfor gjennomføres kan jordmassene i området gjenbrukes på stedet uten restriksjoner. Dette skyldes at de aktuelle artene i liten grad har store frøbanker eller spres ved mindre plante- og rotdeler.

Alle anleggsmaskiner bør spyles rene etter arbeid i områdene der det vokser fremmede arter.

7 VURDERING AV TILTAKET ETTER NATURMANGFOLDLOVEN

Alle tiltak som berører natur skal vurderes etter naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12, jfr. nml § 7.

Om § 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

Det ligger en rekke registreringer i Naturbase og Artskart innenfor planområdet, og flere av disse er foretatt av anerkjente botanikere. Området er befart av naturforvalter i forbindelse med planarbeidet, og kunnskapsgrunnlaget anses derfor å være tilstrekkelig.

Om § 9 Føre-var prinsippet

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilfredsstillende til å vurdere potensielle virkninger.

Om § 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Området er i dag i all hovedsak dominert av jordbruk, jernbane og veier. Den samlede belastningen på økosystemet er derfor stor, og påvirkningen som følge av reguleringsplanen er svært begrenset i forhold til de belastningene som er i området i dag. Den samlede belastningen anses ikke å øke vesentlig.

Om § 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

og § 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Det kan i dette planarbeidet stilles krav til miljøtiltak, enten direkte i planbestemmelser eller via en miljøoppfølgingsplan. Følgende tiltak i forhold til naturmangfold anbefales:

- tiltak for å hindre spredning av fremmede arter, som vask av anleggsmaskiner ved forflytning innad i planområdet og før inn og utkjøring
- befaring for å hindre eventuell skade på hekkende fugl (særlig vipe, gulspurv og sanglerke) i kulturlandskapet anbefales dersom tiltaket skal gjennomføres i hekkesesongen.
- Generelt bør felling av trær i hekkesesong for fugl unngås.
- Merke av området der vaniljerot og nyresildre vokser for å unngå at det lagres masser eller utstyr i dette området.

Tiltakshaver skal benytte og bekoste de tiltakene som det stilles krav om for å begrense skaden.

8 KILDER

Artsdatabanken. Norsk rødliste for arter 2021:

<https://artskart.artsdatabanken.no/#map> (tilgjengelig 05.02.2026)

Artsdatabanken. Fremmedartslista 2023.. [Fremmedartslista 2023 | Artsdatabanken](#)
(tilgjengelig 05.02.2026)

Artsdatabanken. <https://artskart.artsdatabanken.no/> (tilgjengelig 05.02.2026)

Miljødirektoratet, Naturbase: <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/> (tilgjengelig 10.02.2026)

Miljødirektoratet. Produktark. Arter av nasjonal forvalningsinteresse.2015

Blaalid, R. m.fl. 2017. Fremmede skadelige karplanter – Bekjempelsesmetodikk og spredningshindrende tiltak. NINA rapport 1432.

Angell-Pettersen, S, og Misund, K.2018. Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede, skadelige planter. Sweco og Miljødirektoratet

Stenberg. L og Mossberg. B. 2018 Store nordiske flora.